

ليکونکی: گوارا کومار «Gaurav Kumar» .
منبع اوډخپريدو نيټه: کريدل «2026-09-29» .
ژباړونکی: پوهندوی دوکتور سيدحسام «مل»

هند په بریکس کې د فلسطين ملاتړ کوي او اما اسراييلو ته وسلې ورکوي

India backs Palestine at BRICS while arming Israel

د بریکس د دې میاشتي د سرمشريزې کوربه په توګه، هند د غزې په اړه د خپلې سختې ژبې ځینې تایید کړې، خو د هغې فابریکې، په شمول د دولتي وسلو جوړونکو، د اسراييلو د جنګي ماشینونو اکمالاتو ته دوام ورکړ.

As host of this month's BRICS summit, India endorsed some of its strongest language yet on Gaza , but its factories, including state -owned arms makers, continued to supply Israel's war machine.

Photo Credit: The Cradle.

در ۱۲ سپتامبر، بلوک بریکس (BRICS) که اکنون کشورهای همچون مصر، ایران و امارات متحده عربی نیز عضو آن هستند، «بیانیه دهلی نو» را که سندی (۴۵) صفحه‌ای و مشتمل بر «۱۴۰» بند است، در پایتخت هند تصویب کرد. بخش‌های مربوط به غزه در این بیانیه — یعنی بندهای {۳۰ تا ۳۴} — استفاده از گرسنگی دادن به عنوان ابزاری در جنگ را محکوم کرده، با کوچ اجباری فلسطینیان مخالفت ورزیده و به اقدامات موقتی مقرر شده توسط دیوان بین‌المللی دادگستری (ICJ) در پرونده نسل‌کشی مطرح‌شده از سوی آفریقای جنوبی علیه اسرائیل اشاره کرده‌اند. هند ریاست این اجلاس را بر عهده داشت و بیانیه مذکور را به همراه (۱۰) عضو دیگر امضا کرد.

عبدالله ابوشاویش، سفیر فلسطین در هند، متعاقباً ضمن تبریک به نارندرا مودی، نخست وزیر هند، بابت میزبانی این اجلاس، از اشارات آن به مسئله فلسطین استقبال کرد. وزارت امور خارجه فلسطین در رام‌الله نیز از این بیانیه استقبال کرد، اما تأکید نمود که این سخنان باید با گام‌های عملی و ملموس همراه شوند.

هفت ماه پیش از آن، مودی در کنست (پارلمان اسرائیل) حضور یافت و ضمن ابراز همدردی در پی عملیات «طوفان الاقصی» در (۷ اکتبر ۲۰۲۳)، خطاب به قانون‌گذاران اسرائیلی گفت: «هند در این لحظه و پس از آن، قاطعانه و با اعتقادی راسخ در کنار اسرائیل ایستاده است.»

روز بعد، او در بیت المقدس و در کنار بنیامین نتانیا هو، نخست وزیر اسرائیل، سطح روابط دوجانبه را به «شراکت راهبردی ویژه» ارتقا داد و از «توسعه مشترک، تولید مشترک و انتقال فناوری» در حوزه دفاعی سخن گفت. این دوموضع‌گیری در سیاست خارجی دهلی نو در کنار یکدیگر وجود دارند؛ هند ضمن تعمیق روابط راهبردی خود با اسرائیل، در ادبیات دیپلماتیک، میان خود و عملکرد اسرائیل در غزه فاصله ایجاد کرده است. سوابق تجاری و تولیدی نشان‌دهنده عمق فزاینده‌ی روابط نظامی میان دو طرف است. هند تسلیحات اسرائیلی خریداری می‌کند، سامانه‌هایی با طراحی اسرائیل را در داخل کشور می‌سازد و تجهیزات دفاعی را برای خریداران اسرائیلی ارسال می‌کند.

سازمان عفو بین‌الملل و یک کمیسیون تحقیق سازمان ملل، عملیات نظامی اسرائیل در غزه را مصداق نسل‌کشی توصیف کرده‌اند. تعیین مقصد نهایی قطعات ساخت هند پس از تحویل دشوار است؛ همین امر باعث شده تا سوابق صادراتی و امتناع دولت از انتشار جزئیات مربوط به «کاربرد نهایی» (end-use)، به موضوعی محوری در بحث پیرامون نقش هند تبدیل شود.

بزرگ‌ترین مشتری تسلیحات اسرائیل

هند در سال ۱۹۸۸ فلسطین را به رسمیت شناخت و در سال ۱۹۹۲ روابط دیپلماتیک کامل با اسرائیل برقرار کرد. از آن زمان تاکنون، تسلیحات عامل اصلی پیش‌برنده این روابط بوده‌اند. بر اساس گزارش «موسسه بین‌المللی پژوهش‌های صلح استکهلم»

(SIPRI)، هند در بازه زمانی ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۵ دومین واردکننده بزرگ تسلیحات عمده در جهان بود و ۸/۲ درصد از کل واردات جهانی را به خود اختصاص داد. اسرائیل (۱۵) درصد از واردات تسلیحاتی هند را تأمین کرد و پس از روسیه (با سهم ۴۰ درصد) و فرانسه (با سهم ۲۹ درصد) در جایگاه سوم قرار گرفت.

هند همچنین بزرگترین مشتری تسلیحات عمده اسرائیل محسوب می‌شود و در آن دوره، ۲۹ درصد از صادرات تسلیحاتی اسرائیل را دریافت کرده است. «مئیر بن‌شبات»، مشاور پیشین امنیت ملی اسرائیل، تابستان امسال به «سندیکای خبری اورشلیم» (JNS) گفت که سفارش‌های هند به تأمین بودجه تحقیق و توسعه‌ای کمک می‌کند که ارتش اسرائیل به آن وابسته است. موسسه SIPRI میزان رشد کل صادرات تسلیحاتی اسرائیل را در مقایسه دو دوره پنج‌ساله، ۵۶ درصد برآورد کرده است؛ رقمی که مستقل از سهم هند محاسبه شده است. در ماه فوریه، گزارش‌هایی از قراردادهای جدیدی به ارزش تقریبی ۸/۶ میلیارد دلار برای نیروی هوایی هند منتشر شد که شامل کیت‌های بمب هدایت‌شونده «اسپایس ۱۰۰۰» (SPICE 1000) ساخت شرکت «رافائل»، موشک‌های «رمپیج» (Rampage) ساخت شرکت «البت» (Elbit)، موشک بالستیک هواپرتاب «لورا» (Air LORA) ساخت «صنایع هوافضای اسرائیل» و موشک کروز «آیس‌بریکر» (Ice Breaker) ساخت شرکت «رافائل» بود.

با این حال، فهرست رسمی ۲۷ دستاورد سفر مودی، هوش مصنوعی (AI)، همکاری سایبری و سهمیه‌ای تا «۵۰» هزار کارگر هندی را نام می‌برد، اما هیچ قرارداد تسلیحاتی وجود ندارد. انتظار می‌رود این کارگران به پر کردن شکاف‌های ایجاد شده پس از قطع مجوز کارگران فلسطینی توسط اسرائیل پس از عملیات سیل الاقصی کمک کنند. گزارش‌هایی از معاملات تسلیحاتی در مطبوعات جاری منتشر شد، در حالی که فهرست عمومی دولت آنها را حذف کرده است.

سلاح‌های آزمایش‌شده در نبرد، ساخت هند

سیستم‌های اسرائیلی در سراسر ارتش هند قرار دارند: موشک دفاع هوایی باراک ۸، که با سازمان تحقیق و توسعه دفاعی دولتی هند (DRDO) توسعه یافته است؛ پهپادهای هرون و سرچر؛ دفاع هوایی اسپایدر؛ موشک‌های ضد تانک اسپایک؛ و رادارهای هوایی فالكون.

طبق گزارش‌ها، هند در ماه مه (۲۰۲۵)، در جریان عملیات سیندور، پس از آنکه افراد مسلح ۲۶ نفر، عمدتاً گردشگر، را در پهاگام در کشمیر تحت کنترل هند کشتند، از مهمات پرسه زن هاروپ اسرائیلی و موشک‌های رمپیج علیه پاکستان استفاده کرد. جایگاه آنها در زرادخانه هند توضیح می‌دهد که چرا دهلی نو تمایل کمی به تحریم‌هایی از نوع تحریم‌های اعمال شده توسط برخی دولت‌های اروپایی نشان داده است.

دهلی نو اکنون آنچه را که زمانی می‌خرید، می‌سازد. در حیدرآباد، شرکت سیستم‌های پیشرفته آدانی البیت، حاصل سرمایه‌گذاری مشترک بین سیستم‌های البیت اسرائیل و گروه آدانی هند، پهپادهای هرمس ۹۰۰، مدل با استقامت بالا که ارتش اسرائیل بر فراز غزه به پرواز در می‌آورد، مونتاژ می‌کند.

نماینده‌ای از این شرکت که مجاز به صحبت علنی نبود، به روزنامه «کریدر» می‌گوید که این کارخانه قطعات بیش از (۲۰) پهپاد را برای «نظارت و شناسایی» صادر کرده است، اما نام خریدار را فاش نکرد. روزنامه «وایر» در سال ۲۰۲۴ گزارش داد که این شرکت بیش از ۲۰ پهپاد هرمس ۹۰۰ به اسرائیل فروخته است.

شرکت دوم، PLR Systems، آدانی را با صنایع تسلیحات اسرائیل، سازنده تفنگ تاور، جفت می‌کند. همین شرکت بزرگ، حیفا، یکی از دو بندر اصلی اسرائیل را که در سال ۲۰۲۳ خریداری کرد، کنترل می‌کند. بوروکراسی نیز در این زمینه قفل شده است. در نوامبر ۲۰۲۵، راجش کومار سینگ، وزیر دفاع هند، و امیر بارام، مدیرکل وزارت دفاع اسرائیل، در تل‌آویو تفاهم‌نامه‌ای را برای توسعه و تولید مشترک امضا کردند. بارام در ژوئن ۲۰۲۶ برای دیدار با راجنات سینگ، وزیر دفاع هند، به دهلی نو بازگشت.

نظرسنجی

آیا هند باید هم‌زمان با ادامه جنگ در غزه، صادرات تسلیحات به اسرائیل را متوقف کند؟

- * بله، شامل محموله‌های شرکت‌های دولتی
 - * بله، اما فقط تسلیحات و قطعاتی که کاربرد آشکار دارند
 - * خیر، قرار دادهای دفاعی موجود باید ادامه یابند
 - * هند باید ابتدا مجوزهای صادرات و شرایط مربوط به کاربرد نهایی را منتشر کند
- ۱۸ رأی، ۵ روز و ۱۰ ساعت باقی‌مانده
- تسلیحات هندی عازم اسرائیل

در ماه مه «۲۰۲۴»، کشتی باری بورکوم که از چنای حرکت کرده بود، پس از اعتراضاتی مبنی بر حمل مواد منفجره برای اسرائیل، توقف برنامه ریزی شده در کارتاخنا در اسپانیا را لغو کرد. اسنادی که بعداً توسط الجزیره مشاهده شد، نشان می‌داد که این کشتی با موتورهای موشک و راکت به سمت اشدود در حرکت بوده است؛ مدیر آلمانی کشتی بارگیری هرگونه محموله برای اسرائیل را تکذیب کرد.

در ماه مه امسال، تجزیه و تحلیل الجزیره از داده‌های واردات اسرائیل، هند را پس از ایالات متحده، دومین منبع کالاهای مرتبط با امور نظامی که در طول جنگ به اسرائیل وارد می‌شوند، با حدود ۲۶ درصد رتبه‌بندی کرد.

در ۳۰ جولای، عفو بین‌الملل «ساخت هند» را منتشر کرد. این سازمان ۲۵۹۶ محموله سلاح، مهمات، قطعات و اجزای سازنده از هند به اسرائیل را بین ۷ اکتبر ۲۰۲۳ و {۳۰ نوامبر ۲۰۲۵} بررسی کرد، از جمله (۵۶۴،۹۷۰) قطعه مهمات انفجاری، مانند کلاهک‌های پهپاد و پوکه‌های گلوله توپخانه، و (۳۹۰،۵۱۶) قطعه سلاح سبک. برخی از دسته‌های محموله‌ها می‌توانند هم کاربرد غیرنظامی و هم نظامی داشته باشند. عفو بین‌الملل می‌گوید محموله‌هایی را که به نظرش صرفاً اهداف غیرنظامی یا دفاعی داشته‌اند، از این فهرست حذف کرده است.

سه مورد از نه صادرکننده‌ای که عفو بین‌الملل از آنها نام برده، متعلق به دولت هند هستند: شرکت مهمات هند، شرکت سلاح و تجهیزات پیشرفته هند و شرکت هند اویپل.

طبق یافته‌های عفو بین‌الملل، شرکت مهمات هند ۱۰۰۰ گلوله توپخانه انفجاری قوی ۱۵۵ میلی‌متری را به شرکت سیستم‌های البیت ارسال کرده و شرکت سلاح و تجهیزات پیشرفته هند نیز در فوریه ۲۰۲۴ خمپاره‌اندازهای ۸۱ میلی‌متری ۱۲۰ میلی‌متری البیت را ارسال کرده است.

آگنس کالامارد، دبیرکل عفو بین‌الملل، گفت که هند «از طریق مالکیت و کنترل خود بر شرکت‌های تأمین‌کننده کلیدی» به اسرائیل سلاح می‌دهد. دهلی نو به پیمان تجارت اسلحه سازمان ملل نپیوسته است. عفو بین‌الملل استدلال می‌کند که هند در معرض خطر همدستی در نقض قوانین بین‌المللی قرار دارد؛ هیچ دادگاهی حکم نداده است که این نقل و انتقالات خاص، هند را در نسل‌کشی همدست می‌کند.

مجوزهایی که دهلی نو نشان نخواهد داد

پاسخ عمومی دولت هند به گزارش عفو بین‌الملل کوتاه بود. راندر جیسوال، سخنگوی وزارت امور خارجه، در ۳۱ ژوئیه اظهار داشت که هند از «چارچوب قانونی و نظارتی مستحکمی» در زمینه کنترل‌های تجاری راهبردی برخوردار است. او به محموله‌های خاصی اشاره نکرد. سازمان عفو بین‌الملل می‌گوید که نه دولت و نه آن‌ها شرکت مذکور، هیچ‌کدام پاسخ کتبی ارائه نکردند. «موسسه مطالعات و تحلیل‌های دفاعی مانوهار پاریکار» (IDSA) — یک اندیشکده تحت حمایت مالی وزارت دفاع — استدلال کرد که هند در زمره تأمین‌کنندگان اصلی تسلیحات عمده برای اسرائیل قرار ندارد و حجم صادرات پس از آغاز جنگ افزایش ناگهانی نداشته است.

روش مقایسه‌ای این موسسه، دسته‌بندی محدودتری را نسبت به رتبه‌بندی الجزیره از واردات مرتبط با امور نظامی به کار می‌گیرد؛ از این رو، این دو ادعا لزوماً تناقض مستقیمی با یکدیگر ندارند.

سرلشکر شاشی بوشان آستانا، افسر بازنشسته ارتش هند با سابقه فعالیت در غرب آسیا، در پاسخ به پرسش‌های نشریه «دِ کریدل» (The Cradle)، این برداشت را که تمام محموله‌های شناسایی‌شده توسط عفو بین‌الملل ماهیت نظامی داشته‌اند، رد کرد. آستانا برآورد کرد که حدود ۳۹ درصد از این محموله‌ها شامل اقلام با کاربرد نظامی بوده و خاطر نشان کرد که بسیاری از قراردادهای مربوطه پیش از اکتبر ۲۰۲۳ منعقد شده‌اند. به اعتقاد او، صرف تاریخ ارسال محموله‌ها نمی‌تواند ثابت کند که کالاها مشخصاً برای جنگ غزه تأمین شده‌اند.

کی.سی. سینگ، سفیر پیشین هند در ایران و امارات متحده عربی، صریح‌تر سخن گفت. او در مصاحبه‌ای با «دِ کریدل» در «مرکز بین‌المللی هند» در دهلی نو، اظهار داشت که همسویی فزاینده هند با ایالات متحده و اسرائیل، واقعیتی است که نمی‌توان آن را نادیده گرفت.

به گفته او، اگرچه یک سند گمرکی نمی‌تواند اثبات کند که قطعه‌ای هندی به غزه رسیده است، اما دهلی نو نیز هیچ اطلاعاتی منتشر نمی‌کند که بتواند خلاف آن را ثابت کند. مجوزهای صادرشده بر اساس فهرست کنترل صادراتی هند موسوم به SCOMET و همچنین تضمین‌های مربوط به «کاربرد نهایی» که ضمیمه این مجوزها هستند، محرمانه نگه داشته می‌شوند.

او افزود که پرسش‌هایی همچون اینکه چه کسی این محموله‌ها را تأیید کرده، خریداران اسرائیلی چه تضمین‌هایی ارائه داده‌اند و آیا صادرکنندگان دولتی تحت نظارت‌های دقیق‌تری قرار دارند یا خیر، همچنان بی‌پاسخ مانده‌اند.

سوابقی که هند پنهان نگه می‌دارد

مدافعان سیاست هند به رابطه‌ای اشاره می‌کنند که پیش از جنگ وجود داشته، نیروهایی را که با چین و پاکستان روبرو هستند، تأمین می‌کند و در خدمت انگیزه مودی برای تولید سلاح در داخل کشور است. آنها استدلال می‌کنند که خرید از اسرائیل و تولید با شرکت‌های اسرائیلی مانع از حمایت دهلی نو از یک کشور فلسطینی نمی‌شود.

با این وجود، آمار صادرات، سوالی را در مورد نفوذ بزرگترین مشتری تسلیحات اسرائیل مطرح می‌کند. اسپانیا، اسلونی و هلند تجارت اسلحه با اسرائیل را به دلیل غزه متوقف یا محدود کرده‌اند. دهلی نو در عوض، تولید مشترک را عمیق‌تر کرده است.

هند امسال دو متن را تأیید کرد که از دو سوی مخالف سیاست خود به همان جنگ می‌پردازند. در دهلی نو، گرسنگی را به عنوان یک روش جنگی محکوم کرد. در اورشلیم، همکاری دفاعی نزدیک‌تری را با دولتی که متهم به استفاده از آن است، متعهد شد.

این اسناد توضیح نمی‌دهند که صادرات نظامی هند چگونه در برابر نگرانی اعلام شده هند برای غیرنظامیان فلسطینی ارزیابی می‌شود. مودی در کنست گفت هیچ دلیلی نمی‌تواند قتل غیرنظامیان را توجیه کند. دولت او جزئیات عمومی کمی در مورد آنچه کارخانه‌هایش به سازندگان سلاح اسرائیلی ارسال می‌کنند، ارائه کرده است. سکوت هند در مورد تجارت اسلحه همچنین با ادعای آن مبنی بر نمایندگی از کشورهای جنوب جهان همخوانی ندارد. دهلی نو پس از ریاست اجلاس بریکس در کنار ایران، مصر و امارات، هنوز در حال جلب توجه پایتخت‌های عربی است که صادرات انرژی آنها هند را تأمین می‌کند و اقتصادهایشان میلیون‌ها کارگر هندی را به کار می‌گیرد.

در ۲۶ سپتامبر، اس. جایشانکار، وزیر امور خارجه، در مجمع عمومی سازمان ملل متحد (UNGA) گفت که صلح پایدار نیازمند راه‌حل دو کشوری است و هند در حال کمک به فلسطینی‌ها است. او در مورد تجارت اسلحه چیزی نگفت.

هند می‌تواند روابط خود را با اسرائیل حفظ کند و در عین حال از فلسطین حمایت کند، همانطور که دولت‌های متوالی این کار را کرده‌اند. سوال سخت‌تر این است که آیا دهلی نو به اندازه کافی در مورد صادرات خود برای شهروندانش افشا خواهد کرد تا بتوانند عواقب این سیاست را قضاوت کنند.

انتشار مجوزهای صادراتی مربوطه و شرایط استفاده نهایی، این بررسی را ممکن می‌سازد. پیوستن به پیمان تجارت اسلحه یا توقف انتقال به سازندگان اسلحه اسرائیلی فراتر خواهد رفت و هزینه‌های سیاسی و استراتژیکی را به همراه خواهد داشت که دولت باید آنها را بسنجد. هیچ یک از این اقدامات را اعلام نکرده است. حمایت هند از فلسطین در ماه جاری بار دیگر در دهلی نو و نیویورک مورد تأکید قرار گرفت. با این حال، اسناد گمرکی و کشتیرانی نشان می‌دهد که در جریان جنگ، محموله‌هایی شامل گلوله‌های توپخانه، قطعات پهپاد و اجزای تفنگ از بنادر هند برای تولیدکنندگان تسلیحات اسرائیلی ارسال شده است. دهلی نو هنوز توضیح نداده است که چگونه این صادرات با مواضعی که این کشور در اجلاس بریکس (BRICS) تأیید کرده همخوانی دارد، یا چه نظارت‌هایی بر نحوه استفاده از آنها اعمال کرده است.

_____ **با تقدیم احترامات «2026-10-01»**

.....